

Slovenski

VESTNIK

SLOVENE MESSENGER

YUGOSLAV NEWSPAPER IN AUSTRALIA

Melbourne — Sydney
Brisbane — Adelaide
Perth — Hobart
Canberra

Naslov (Reg. address):
103 Fifth Ave., North Altona, Vic.

Za oglase (For advertising):
Phone: 379-6511

Published by:
SLOVENIAN ASSOCIATION
MELBOURNE

Printers:
BUSSAU & CO.,
6 Elizabeth St., Nth. Richmond, Vic.

VOL. VIII. DECEMBER, 1963 No. 12

Letna naročnina 20/-, polletna 12/-,
posamezni izvod 2/-

Registered at the GPO Melbourne for
transmission by post as a monthly.

JFK UMORJEN

Dallas, Texas. — 22. novembra, v petek, pol ure čez poldan je bil v Dallasu zadet od dveh krogel prezident ZDA, J. F. Kennedy, ko se je skupaj s soprogo, Jacqueline ter spremstvom guvernerja Connallya in ge. Connally peljal skozi mesto v svoji limuzini.

Prvi in tretji morilec strel je zadel prezidenta Kennedyja, medtem ko je drugi strel težje ranil guvernerja Connallya.

Limuzina s smrtno zadetim prezidentom ter guvernerjem Connallyem in spremstvom njunih žen je z mesta atentata takoj odrvela proti centralni bolnišnici v Dallasu.

45. MINUT PO ATENTATU JE PREZIDENT KENNEDY PODLEGEL TEŽKI RANI NA GLAVI. VSI POISKUSI ZDRAVNIKOV SO BILI ZAMAN . . .

Stanje guvernerja Connallya je bilo dva dni kritično, vendar se je po dveh dneh okrenilo na bolje. Guverner je bil zadet v prsi.

MORILEC: LEE H. OSWALD

Morilec, ostrostrelec, Lee H. Oswald, Američan iz Texasa, je streljal na prezidenta iz vogalnega okna v 5-tem nadstropju zgradbe, ki služi kot skladišče šolskih knjig, kjer je bil začasno zaposlen.

Prezident je bil zadet v trenutku, ko je odzdravljaval množici.

V sobi, iz katere je morilec streljal, je takoj za tem dallasška policija zasegla nemško vojaško puško "mausser", z vgrajenim teleskopom. Kraj puške so ležali objedeni ostanki pečenega piščanca.

ARETACIJA MORILCA

Pol ure po atentatu je dallasška policija aretirala L. H. OSWALDA, v kinodvorani, oddaljeni od kraja atentata kake 4 milje. Ko je bil Oswald v kino dvorani obkrožen od policije, je s svojim revolverjem še ubil mladega policista, ki se mu je približal.

Ko je policija vodila aretiranega Oswalda iz kino dvorane, je morilec izkoristil priložnost, da je žalostno množico pozdravil s stisnjeno pestjo (komunističnim pozdravom), potem pa dejal: — Dobro, zdaj je vse za mano. —

KDO JE LEE H. OSWALD?

Lee H. Oswald, rojen v državi Texas pred 24-letji. Urejenega družinskega življenja v mladih letih ni poznal. Mati, M. Oswald, vdova, se je, ko je bil Lee še zelo mlad, vdrugeč poročila, in Lee je romal iz skrbstva v skrbstvo, dokler slednjič, ob svojem 13-stem letu, odide v protestantski šolski zavod. Lee je doraščal in dorastel v duševnega neuravnovešenca.

Po demobilizaciji iz ameriške voj. mornarice pobegnil v SZ.

Po demobilizaciji iz ameriške vojne mornarice, leta 1959, je Lee H. Oswald pobegnil v SZ, kjer je pozneje kot delavec delal v neki tovarni v Minsku. Kot navajajo podatki, se je Oswald v SZ razočaral, in se je preteklega leta vrnil domov v Ameriko. Iz SZ je v Ameriko pripeljal svojo ženo, Marino, državljanko SZ, s katero se je poročil v Minsku, in hčerko, ki je bila tik pred odhodom rojena v SZ.

Po vrnitvi v Ameriko je Lee H. Oswald živel s svojo družino v Fort Worthu, mestu, oddaljenem kakih 30 milj od Dallasa.

PREDSEDNIK ODBORA ZA "POSTENE ODNOSI DO KUBE"

Kmalu po svoji vrnitvi v Ameriko, se je Oswald ponovno vključil v politično življenje in postal predsednik "odbora za poštene odnose do Kube". To dejstvo dokazuje, da se Lee H. Oswald ni razočaral nad komunizmom. Ostaja pa odprto vprašanje, če morda ni bil L. H. OSWALD bolj udaren kot politika komunistične internacionale, pod vodstvom SZ, — KATERI JE UTEGNIL IZ ROK IZDRKNITI MARKSIST, LEE H. OSWALD.

Ugotovljeno je tudi, da je Lee H. Oswald vodil neko korespondenco z Mehiko (z južnoameriški "castroisti"). V Oswaldovem stanovanju je bila najdena tudi trockistična literatura.

SOVJETSKA REAKCIJA OB ATENTATU

Sovjetski premier, N. S. HRUŠČOV, se je takoj, ko je zvedel za vest o prezidentovem atentatu, iz Ukrajine odpeljal v Moskvo. Moskovska radijska postaja pa je prekinila svoj redni program in zaigrala žalostinko. Takoj ob prihodu v Moskvo, se je Hruščov predstavil v žalni obleki na ameriški ambasadi v Moskvi, kjer je izrazil sožalje in obenem zagotovil, da SZ nima nič skupnega z atentatom na prezidenta.

V dokaz, da SZ ni v ozadju atentata, je SZ izročila državnemu sekretariatu ZDA vse podatke, ki so jih imeli o Lee H. Oswaldu — vso njegovo korespondenco s sovjetsko ambasado v Ameriki.

GLOBOKO ŽALOVANJE PO VSEM SVETU

ZDA je atentat na mladega prezidenta globoko pretresel. Ljudje po ulicah ali kjerkoli so si izmenjevali vesti o atentatu, so jokali. Na tisoče brzojavnih sožalij vdovi Kennedy, katera pa se je v globokem žalovanju za svojim ljubljanim možem-prezidentom, navkljub vsej tragiki ponasala herojsko.

Sožalne brzojavke iz vseh dežel, od vseh državnih voditeljev in od vseh markantnih osebnosti.

Papež, Pavel, je poslal svojo sožalno brzojavko in takoj je molil mašo za pokojnega prezidenta. S svojo sožalno brzojavko hkratu je papež, Pavel, hrabil in tolažil vdovo Kennedy.

PEKING?

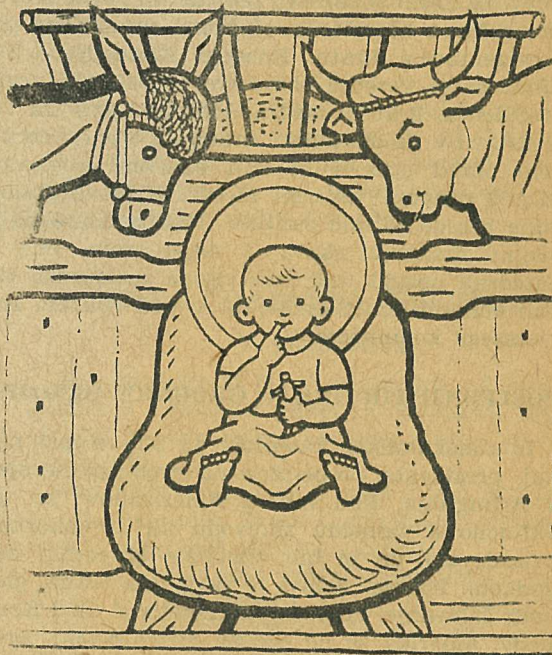
Komunistična Kitajska dogodku ni pokazala pažnje. Naslednjega dne so vest komentirali na kratko: "Ubit je voditelj ameriškega imperIALIZMA!"

BEOGRAD:

Beograd je izrazil dolžno sožalje in je poslal tudi svoje visoke predstavnike na prezidentov pogreb. Tisk se je razpisal o dvomih okrog dallaske policije.

KUBA:

Castro je izrazil sožalje v svojem govoru, v katerem je obenem izjavil, da atentat na državnega poglavarja ni umestno sredstvo borbe s sovražnikom. V svojem govoru pa je tudi dodal, da odnosi z ZDA niso več tako napeti, kot so bili, zato Kuba žaluje za ubitim prezidentom Kennedyem.

Radost oznanjam, nikar se ne bojte!

Čudo neskončno nocoj se godi.

Rojen Zveličar je, molit ga pojte,

V jaslicah revnih na slamci leži.

Blagoslovljen Božič in srečno Novo leto želi
vsem uredništvo

"SLOVENSKEGA VESTNIKA"

Jack Ruby ustrelil Oswald

48 ur za tem, ko je Lee H. Oswald izvršil atentat na prezidenta Kennedyja, je dallasška policija premeščala Oswalda iz mestnih zaporov v centralne zapore. Ob premeščanju, ko je L. H. Oswald zapuščal mestno policijsko zgradbo, iz treh strani obdan s policijskimi agenti, je bila prednja, frontalna stran, nezaščitena v nameri, da bo Oswaldova premestitev posneta za televizijski prenos po Ameriki.

Jack Ruby, lastnik nočnega lokala v Dallasu, star 50 let, je izkoristil frontalno praznino, ki je bila namenjena televizijskemu filmanju, in se približal v neposredno bližino morilca L. H. Oswald, odkoder je ustrelil na prezidentovega morilca Oswald. Ko se je Oswald zgrudil zadet, je Jack Ruby skočil nanj in ga ceptal z nogami.

"To sem storil za Jacqueline Kennedy", je izjavil J. Ruby po izvršenemu dejanju, ko ga je policija aretirala.

Lee H. Oswald podlegel rani v dallasški bolnišnici.

48 ur po atentatu na prezidenta Kennedyja je dallasška centralna bolnišnica sprejela smrtno ranjenega morilca. Vsi poiskusi, da bi ga ohranili pri življenju zaradi preiskave, so propadli. Morilec L. H. Oswald je v sosednji sobi, kjer je nekoliko pred njim umrl prezident Kennedy, podlegel smrtni rani.

POLICIJA V DALLASU

Po drugem atentatu, atentatu na prezidentovega morilca, Oswald, je padla kaj čudna senca in sum na dallasško policijo, kateri so očitali, da je tudi sama vpletena v dogodke.

Pogreb predsednika JFK

Ko je mladi prezident Kennedy ležal mrtev, zasut v cvetju in zastavo svoje domovine, so tisoči in tisoči Američanov, s solzami v očeh, obšli njegovo truplo.

Vdova, Jacqueline Kennedy, je še poslednjič poljubila svojega ljubljenega moža.

Iz washingtonskega Kapitola so truplo Kennedyja odpeljali na lafaeti proti pokopališču herojev. Za krsto pokojnega prezidenta je šla vrova Jacqueline s hšerkico in sinčkom, spremljana po prezidentovem bratu, Robertu Kennedyju. Za njimi se je zvrstilo sorodstvo, mati pokojnega prezidenta, brat in sestra. Mogočen sprevod se je ustavil v rimokatoliški katedrali, kjer je cerkveni obred opravil najvišji cerkveni poglavar ZDA z drugimi visokimi kleriki. Njegove poslovilne besede so bile ganljive. Med ostalimi najvišjimi državniki skoraj z vsega sveta, smo v katedrali opazili tudi zelo visoke zastopnike tistih komunističnih držav, ki so pod vplivom sovjetskega komunizma.

POSLEDNJI POČITEK V GROBNICI HEROJEV

Iz rimokatoliške katedrale je bilo truplo pokoj. prezidenta prepeljano na grobnico herojev v Arlingtonu. Nad milijon Američanov se je vključilo k žalnemu sprevodu ali si kakorkoli prizadevalo, da bi bili čim bližje obrednim dogodkom. Po vsej državi je zavladovala tišina, globoko žalovanje. Pogreba, kakršnega je imel Kennedy, Amerika še ne pomni. Med crkveni ceremonial, voden po najvišjem kardinalu ZDA, je bil vpleten nacionalni ceremonial z vojaškimi častmi. Potem ko so vojaki, beli in črni, tradicionalno zložili zastavo, ki je pokrivala prezidentovo truplo, je vdova pokoj. prezidenta, Jacqueline, prižgala ogenj nad grobom, kjer bo poslej počival mrtvi prezident. Triletni sin pokojnega prezidenta je ob strani svoje matere izročil z vojaškim pozdravom poslednji pozdrav svojemu očetu.

V prednjih vrstah okrog groba so nemi stali visoki svetovni državniki in vladarji. Princ Filip iz V. Britanije, de Gaulle . . . Žalnih svečanosti za pokojnim prezidentom pa se niso udeležili komunistični poglavarji držav in Komunističnih partij, ki so pod vplivom rdeče Kitajske.

V DALLAS SO PRISPELI FEDERALNI AGENTJE FBI

Dva dni po poslednjem atentatu so v Dallas prispeli federalni agentje FBI, z nalogo, da raziščejo vse podrobnosti obeh atentatov in obenem ugotovijo eventualne povezave med prvim in drugim morilcem.

Do trenutka, ko je SLOVENSKI VESTNIK sestavil poročilo o dogodkih v Dallasu, nismo beležili ničesar, kar bi v osnovi spremenilo smisel gornjih podatkov, čeprav smo trdno prepričani, da bo do tega prišlo. Kdaj? Ne vemo. Menimo, da je do prezidentovega atentata bila igrana enostranska igra, po atentatu pa je že nastopil drugi partner — Amerika, kateri je morda prezidentova smrt v globljem smislu besede — smrt in vstajenje! Kennedy je umrl, ni pa umrla njegova velika ideja, ideja naroda, ki jutri morda ne bo več diplomat, marveč borec!

Novi vodja Bele Hiše

Dve uri po Kennedyjevi smrti je podprezident ZDA, Lyndon B. Johnson, prisegel kot 36. prezident ZDA.

Novi prezident ZDA ni bogatega porekla, je sin bogatejših farmerjev iz Texasa, države, kjer je bil ubit J. F. Kennedy. V demokratski stranki je sedanjega prezidenta najprej opazil pokojni prezident Roosvelt — spoznal ga je za mladega, vendar nadarjenega politika.

Od takrat naprej je Johnson opravljal več ali manj odgovorne posle v stranki. Ko je ob zadnjih volitvah Demokratska stranka izbrala svojega kandidata za prezidentovo kandidaturu, je bil Johnson odločen nasprotnik Kennedyjeve kandidature, češ — nima še sivih las.

Novi, kooptirani prezident, Johnson, ni imel nikoli ambicije postati prezident, čeprav je kot politik (in tudi v diplomaciji) zelo sposoben.

Dosedanji podatki o novem prezidentu govore da je L. B. Johnson manj dinamičen od pokojnega prezidenta Kennedyja, da je bil pristaš trde roke do svet. komunizma, socialno čuteč politik, v vprašanih raznih sporov v ZDA pa so na jugu o njem menili, da je vse preveč severnjak, na severu pa so menili, da je Johnson preveč južnjak.

Naslednji dan potem, ko je L. B. Johnson prisegel kot kooptirani 36. prezident ZDA, je novi prezident podal izjavo, s katero je povdaril, da ga je smrt pokojnega prezidenta globoko presunila in da bo njegov svetel spomin najbolje ohranil, če bo nadaljeval pot, ki jo je njemu kot prezidentu in Ameriki, začrtal njegov umorjeni prednik. "Najlepši spomenik pokojnemu prezidentu Ken-

Za vsakovrstna tiskarska dela

**TISKARNA
S. SPACAPAN**

(Reg. DISTINCTION PRINTING)

171 Nicholson Street,
East Brunswick — Tel. 38-6110

Kennedy - velika izguba

Prezidentova smrt je zasenčila svet.

Kot za Američane, tako tudi za nas sve druge, je Kennedyeva osebnost simbolizirala optimizem in nove, mlade državniške prijeme. Skupaj s svojo soprogo in družino, katera je sedaj tako težko prizadeta, je mladi prezident simboliziral tisto vitalno silo Amerike, kakršno poznamo, s primesjo realnega idealizma, ki so ga bili prisiljeni priznati celo Kennedyjevi sovražniki . . .

Ob vrhuncu hladne vojne, ob krizi s Kubo v preteklem letu, ni mladi prezident Kennedy pokazal zgolj junaštva, marveč tudi umirjene živce in visoko državniško modrost.

S katerega koli vidika gledamo umor mladega prezidenta, vselej se nam vsporeja paralela enakega umora, umora Abrahama Lincolna 1865-tega leta, moža, ki je živel — kot Kennedy — in je tudi umrl za državljanske pravice Američanov, za enakost pred zakonom. Prezident Kennedy je živel in umrl za enakost belcev in črncev! Ta zaključek je jedro, otenki so okoliščine, naključje in izbrana sredstva.

V trenutku smrti je Kennedy vodil bitko na domačih poljanah in preko ameriških meja. Potrpežljivo in vztrajno je delal, da bi v življenju postavil rasno enakopravnost, ne samo v Ameriki, marveč povsod, kjer rasne razlike obstoje. Zavzemal se je za socialne spremembe, za boj proti brezposelnosti v ZDA, in za pomoč nerazvitim državam. V zunanji politiki je bil jekleno odločen, zavzemal se je za miroljubno reševanje mednarodnih sporov s komunizmom, vendar pa nikoli ni prenehal upati in potrpežljivo delati na tem, da bo tudi pod komunizmom zaslužnjem narodom nekoga dne napočil dan vstajenja.

Doslej smo spoznali zelo redke tako močne državniške, ki bi v tako kratkem času — in z demokracijskimi sredstvi — storili toliko za dobrobit svojega naroda in človeštva nasploh.

Kličemo Ti, Slaya Tvojemu spominu, J. F. KENNEDY!

Prodajate? Kupujete?

Hišo? Zemljišče?

Obrnite se na poznano tvrdko

Eden Real Estate

4 Pascoe Vale Rd., Moonee Ponds

Tel. 37-5104

in zahtevajte slovenskega zastopnika

MAKSA HARTMANA

Po urah kličite 36-6432

nedaju bomo Američani napravili s tem, da bomo čimprej v Kongresu sprejeli listino o enakopravnosti vseh Američanov, črncev in belcev", je izjavil Johnson.

Novi prezident ZDA, Johnson, je v svoji izjavi specifičiral najvažnejše točke programa pokojnega Kennedyja, s katerim sta bila v tesnem političnem sodelovanju, in pripomnil, da garantira, da bodo izpeljane v smislu in duhu kot so bile zastavljene po pokojnemu prezidentu Kennedyju.

Tudi novi prezident se je v vprašanju svet. komunizma izjavil, da bo Amerika vodila "sodobno bitko" proti komunizmu, ker da je komunizem začasen, komaj dovteten za zaostale narode, in da veruje, da bo napočil čas, ko ne bo več zanikanja svobode milijonskim množicam, ki so zaslužnjene pod komunizmom.

V IX. LETNIK

Slovenski Vestnik stopa v svoje deveto leto z januarsko izdajo. Kot urednik sem Vam dolžan, vsem Vam, dragi bralci in naročniki, napisati par besed. Vsekakor Vam v prvi vrsti želim obilo uspeha in zadovoljstva v osebnem življenju! Vsak, bodisi gospodarski bodisi duševni razvoj k boljšemu med našimi rojaki, je prav gotovo korak naprej v slovenski skupnosti, kajti vsak posameznik, pa naj bo "zaveden" — kakor se izražamo, ali bolje ocenjujemo v medsebojnih pogovorih — ali "nezaveden" je člen naroda!

Ne pozabimo pa potisniti razvoj naše skupnosti vsak po svojih močeh, vsaj nekoliko naprej in na bolje! Saj čas je merilo napredku. Ne bom apeliral niti s frazami, ker vem, da to ne bi niti koristilo; niti ne mislim iskati Vaših čustev, še manj tlačiti Vaših idej in prepričanj s prepricavanjem, ampak bi Vam voščil štiriinšestdeseto: Naprej! Naprej v privatnem življenju, naprej v naših skupnih naporih na čelu s svojo zavestjo!

Slovenski Vestnik tudi stopa v Novo leto in s tem v svoj deveti letnik. Mnogi, ki ste ga spremljali bodisi od začetka, bodisi od svojega prihoda v to deželo, ste gotovo realno precenjujoč videli napredek in uspeh, ki ga je prineslo vsako leto. Ni to tisti list, ki bi v popolnosti zadovoljeval vse, ker delo pri listu je ogromno in s "hrapavimi, bosimi nogami korakamo naprej tako, da nas niti razpokline več ne pečejo". Vendar upamo, da te "bose krastave noge" ne bodo dobile odprte rane, ampak še trši podplat in z njim zakoračijo v Novo leto. Obljubljal ne bom pri S.V. nič. Naslednja številka bo izšla redno. Ne bi Vam pa mogel reči v kakšni obliki in koliko strani Vam bomo nudili. Lansko leto smo Vam obljubili list na šestih straneh, izdajali smo ga na najmanj osmih, desetih in celo dvajsetih. Naslednje leto bomo izdajali list takšen, kakršnega bo slovenska skupnost vzdrževala. Če bo naročnina na list poravnana v večini pred naslednjo izdajo, bo list boljši, v drugem primeru, bo lahko isti ali pa še manjši. Naša želja je, šestnajst strani in celo štirinajstdnevnik. Upamo na Vas, da dobimo naročnino, in našo novoletno željo izpolnimo.

Še enkrat Vam želim vse najboljše v Novem letu in ne pozabite tudi na nas! Urednik.

SDM v deseto leto

19. decembra je Slovensko društvo Melbourne stopilo v svoje deseto leto. Društvo stopa v leto majhnega, toda za mlado slovensko emigracijo velikega in pomembnega, jubileja. Nakaj več kot pred devetimi leti je bilo ustanovljeno v St. Albansu ob prisotstvu 52-ih rojakov, ki so mu postavili temelje. Vsako leto je prineslo svojo žetev posevkov idealizma klubskih oz. društvenih dalavcev. Če govorimo v številkah lahko navedemo: 67 družabnih večerov s plesi, 35 izletov, toda le osem kulturnih prireditvev. V funtih govorjeno, je S.D.M. plačalo iz svoje blagajne £5931/17/4 za Slovenski dom, pomagalo rojakom v potrebi s £1825. Z dejanji in besedami ter delom rečeno: Pomagalo nič koliko stotinam rojakom pri prehodu v novi način življenja, gojilo domače šege in predstavljalo Slovence med tukajšnjim prebivalstvom, ustavilo slovensko knjižnico in bilo pobudnik in izvršitelj za postavitev slovenskega centra — Slovenskega doma, ki bo prav gotovo, ko bo naša peščica strumno nastopila v delu, doprinesel še več k našemu razvoju. Je tisoč in tisoč stvari, ki se človeku morda niti ne zdijo važne, vendar njih globina je važnejša kot številke. S.D.M. jih je usmerjal. Ustanovil je prvo Slovensko šolo v Avstraliji, ki zdaj pridno šola slovenske otroke: jih uči materine besede, jih spoznava s tradicijami naroda in goji v njih poštene pripadnike naroda in odlične državljane dežele v katero so se skoraj popolnoma vživeli ali celo bili v njej rojeni.

Nepredvidevana zmaga 30. novembra

Koalicija Liberalne in Country stranke je zmagala v volitvah v Narodni skupščini z večino, katero zdaleč niso pričakovali. Tako bo dobila vladna koalicija na čelu s Sir R. Menziesom znatno večino od 18-24 poslancev. Pri prejšnjih volitvah je bila zmaga iste koalicije zelo tesna, dva poslanca več.

Čeprav (do našega podajanja poročila o volitvah) preštevanje glasov še vedno traja, so izgledi, da bo od treh še nedoločenih mest, Menziesova koalicija dobila najmanj enega poslanca, to je v Queenslandu.

Doslej je za trdno potrjen naslednji rezultat:

Menziesova koalicija s preferenčnimi glasovi DLP je dobila 70 poslanskih mest, medtem ko so jih dobili laburisti le 49.

Kako je Avstralija glasovala za posamezne stranke:

Liberal in Country party	2.293.458	44.60%
Laburisti	2.332.237	44.36%
DLP in QLP	371.870	7.23%
Komunisti	28.435	0.55%
Ostali	21.199	0.41%
Neopredelj.	94.921	1.85%

Skupaj: 5,142.120

Tajnik A.L.P., Mr. Wyndham, je poraz svoje stranke komentiral na naslednji način:

POVIŠANJE ZAVAROVALNINE ZA MOTORNA VOZILA ?

Po izjavi J. T. Inksterja, predstavnika "The Motor Car Insur. Officea", je v proučevanju predlog o znatnem zvišanju zavarovalnine motornih vozil v Avstraliji.

Predstavniki iste kompanije ni določeno povedal za koliko bo zavarovalnina povišana, iz vseh poznejših diskusij v avstralskem časopisju pa se da sklepati, da bo povišanje prizadelo zgolj tiste voznike, ki pogosto povzročajo udare avtomobilov. Vsekakor do povišanja bo prišlo v kratkem.

Ob vstopu v ta mali, za nas pomemben jubilej, naj bi še opomnil, da je marsikje bila rečena beseda sem, beseda tja o našem klubstvu oz. društvu. Bilo je vročih besednih in idejnih bitk med delavci in graditelji našega S.D.M. Morda smo vzeli to ali ono za hudo. Pa premislimo vsi skupaj, hoteli smo vsi dobro in borili, vodili kritike smo ravno zato, ker smo delali. Vse to nas ne bi smelo razdvajati, ampak združevati. Začasno premagana ideja ali pot, bi morala biti še bolj aktivnejša in vsaj poskusila naj bi s svojim delom dokazati pravilnost le-te. Ko smo se bili v idejah, smo hoteli dobro. Držimo svoje ideje, borimo se za nje, borimo se naprej, vendar držimo gori složno tudi naš S.D.M., borimo se zanj in ga dvignimo našim močem in naši zavesti enako. Ko premišljujem štiri leta nazaj, vidim mnoge, ki so delali, s katerimi smo se prerekali in v njih vidim zmeraj stebre slovenstva med nami in stebre našega društva. Le škoda je, da je včasih naš ponos močnejši od skupne ideje, skupnega dela in skupnega sožitja v S.D.M.

Omenil sem v glavnem tiste, ki so delali, ker sem hotel emeniti stebre S.D.M. Ne morem se pa ozirati na razne spletke o bogastvih, češ, ta ali oni se je s klubom obogatil, tisti je bil zopet prej to in ono, ker vse to je nizkotno in izraženo iz nizkotnih ust, ki se naslanjajo le na šušljanjih in debatah, ki naj bi jih opravičevale, da ne pokažejo "velike slovenske zavesti, ki jo goje"; v resnici so pa odpadki naroda.

Kličem vsem tistim, ki so pred nami, z nami složno delali, se kresali v idejah, in greli naš plemenček, pojdimo naprej, ker nas družijo tesnejša vez od kresanja ruhov — družijo nas društvo, družijo nas naša zavednost in družijo nas naše preteklo delo, družijo nas brige za skupnost, za katero smo ali delamo!

J. Kapušin.

★ Laboristična stranka ljudjem ni dovolj pojasnila, kje bo dobila sredstva za financiranje svojega programa. (Znano je, da je Calwell v svoji predvolilni kampanji podal skoraj revolucionarne obljube.)

★ Vladni napad na takoimenovanih "36 faceless men"; 36 mož, ki stoje za ALP, je bil učinkovit v tem smislu, da ljudjem ni bilo pojasnjeno, kaj so ti možje po svojih nazorih. Laburistična stranka se ni trudila izbrisati sumničenja, da so v ozadju ALP tudi komunisti ali vsaj njihovi simpatizerji.

★ Umor prezidenta ZDA, Kennedyja, je bil važen faktor na tehničnem polju. Ljudje niso želeli spremembo vlade v politično kritičnem času.

Melbournski "The Sun" pa je k temu komentarju še dodal, da leži teža ki je prevesila na volilni tehničnik, brez dvoma v razlagi sekretarja ALP, z dodatkom, da je ALP v predvolilni kampanji vse preveč objokovala "nevdružne razmere malih in srednjih ljudi" in to prav v času, ko se ti ljudje počutijo kar dobro.

GROŽNJA AVSTRALSKEMU PREDSEDNIKU VLADE

Po poročilih tukajšnjega tiska, se je Jugoslovčan (imena poročilo ne navaja) izjavil na nekem prijetnem banketu v Adelaide, da namerava izvršiti atentat na Sir R. Menziesu.

Policija je bila alarmirana, ko je isti mož naročil avionski vozni listek za odhod v Melbourne. Na letališču v Essendonu je Melbournška policija prišla taistega Jugoslovčana ter ga odpeljala na glavno policijo na zasliševanje. Zanimivo je, da je ob istem času sovpadal tudi predsednikov prihod v Melbourne z letalom iz Canberre. Poročilo navaja, da mož, ki je grozil, ni nosil pri sebi nikakšnega orožja, in mu je bilo pozneje dovoljeno, da je odšel v Tasmanijo — seveda tajno kontroliran.

Žalostno, da se človek, ki je bil gostoljubno sprejet v svobodno deželo, tako daleč spozabi, da samo pomisli, tudi če ne izvrši, na takšno dejanje. Ljudi presite kruha in svobode, bi bilo treba poslati nazaj tja, odkoder so prišli, da bi nam ostalim ne delali sramote

★

AFERA "SLADKEGA ŽIVLJENJA" V BRISBANE

Pred kratkim se je začelo šušljati o čudnih dogodkih v "National Hotel" v Brisbanu, kjer da je bila že kar dobro uvedena služba po vzoru "Call girl"

Avstralske oblasti so v zvezi s tem šušljanjem upostavile sodno "Royal Commission", katere naloga je preučiti razmere v hotelu.

Mr. D. Yung, bivši natakar tega hotela, je pred sodno komisijo izjavil, da je 19. novembra po telefonu prejel grožnjo, "da bo vlekkel kratko", če bo govoril pred komisijo. Navkljub temu pa je D. Yung pred Royal komisijo spregovoril. Komisiji je povedal, da je bil priča, kako so prihajali po 10 uri zvečer razni ugledni gostje, vključno z Mr. Bischofom, policijskim komisarjem za Qld., v prostore hotela, kjer so jim bile servirane pijače in dane so jim bile sobe, ki so bile sicer že zasedene po dvomljivih lepoticah. D. Yung pred komisijo iznaša primere v detaljih in navaja v podkrepitev drznost dvomljivih lepotic, ki so se ponašale s tem, da delajo svobodno, pod zaščito tamkajšnje policije.

Seveda pri vsem tem nastopajo tudi proti priče, ki pričajo o lažnivosti D. Yunga. Vsekakor je pričakovati, da se "sladko življenje" lahko kaj kmalu za nekatere sprevrže v "kisló življenje".

KONEC TEKMOVANJA ZA OSVOJITEV VESOLJA?

Vsakdo, seveda z izjemo raznih komičnih stripov in morda poedincev bodisi v Moskvi ali v Washingtonu, je lahko zadovoljen, da se je tekmovanje, kdo bo prvi osvojil Vesolje, končalo. Misel nekaterih uglednih članov ameriškega Kongresa in neimenovanih poedincev v Moskvi, da je simbolična osvojitve Vesolja najboljša garancija proti peklu na Zemlji, je zgubila svojo težo vpricho realnega spoznanja voditeljev na obeh tekmovalnih straneh. Namreč kot Hruščov tako je tudi Kennedy soglašal v mnenju, da "vesoljska tekma" terja vsepreveč denarja, ki bi bil sicer koristnejše naložen drugje. Od "vesoljske tekme" ni pričakovati nikakršnega obrestovanja — vsaj ne v doglednem času — razen simboličnega pristanka na Mesecu.

Dobra večina najvišjih znanstvenikov, ki sodelujejo v pripravah za polete v Vesolje, je že zdavnaj ocenila "vesoljsko tekmovanje" kot nespametno razsipovanje denarja zaradi prestiža, vezanega na dozdevno razmerje sil v hladni vojni. Opozarjali so tudi, da bi se sredstva, vložena v "vesoljsko tekmovanje", lahko dobro obrestovala, če bi bila vložena v katerokoli panogo gospodarstva. Konec koncev SZ je napovedala ZDA tekmovanje na gospodarskem področju in le-te ne more računati na triumf komunizma zgolj zaradi uspeha v Vesolju. Uspeh mora biti univerzalen, vključivši vanj življenjski standard maledga in srednjega človeka.

S takimi protitekmovalnimi gledišči se je v Moskvo odpravil Sir B. Lovell. Pravzaprav se je tjakaj podal, ko so Američani opazili, da je Moskva začela pešati v tekmovanju za osvojitve Vesolja in ko so iz Moskve prišli prvi namigi za skupno sodelovanje za osvojitve Vesolja.

Konec "vesoljskega tekmovanja" pa v Ameriki iz raznovrstnih nagibov ne pozdravljajo vsi, predvsem krogi, ki so finančno zainteresirani, da bi se to tekmovanje nadaljevalo. Ti krogi so vplivali na neke odločujoče člane ameriškega Kongresa — češ: ameriška politika ne sme biti odvisna od težav SZ ali njenih zvijač. SZ pripravljala presenečenje za hrptom ZDA ...

Takoj za debato v ameriškem Kongresu se je Hruščov potrudil in v svojem govoru povdaril, naj Američani kar potrošijo 20 biljonov dolarjev za "nespametno vesoljsko tekmo brez tekmeča", SZ pa bo medtem skoncentrirala svoje sile v koristne gospodarske panoge in bo ob koncu izvlekla profit iz kratkovidne zmote ZDA.

Sovjetsko gospodarstvo stoji danes pred težavami, predvsem kmetijstvo. Nekako čudno zveni, če rečemo, da je bila SZ v zadnjem letu lačna kruha. In vendar so pekarne v SZ zadnje leto skoraj ves čas pekle samo enoten kruh. Pa še tega je primanjkovalo navkljub uvozu žita iz ZDA, Kanade in Avstralije. SZ je v zadnjem letu prodala nekaj svojih zlatih rezerv na svetovnem tržišču za kritje svoje plačilne bilance, kajti rubelj ni v kliringu z valutami v svobodnemu svetu.

Hruščov stoji danes pred dilemo: po stari, togi poti naprej, ali najti novo formulo v gospodarstvu, katera bi bila pogojena na nove politične momente v ravnovesju sil v svetu in obenem upoštevajoč popuščanje napetosti hladne vojne.

Kot prvi korak k izboljšanju kmetijstva je Hruščov izdal direktivo, naj bodo v letošnjem letu vsa sredstva obrnjena v kmetijstvo, v mehanizacijo kmetijstva. Zaradi kmetijstva je v letošnjem letu žrtvoval dober del denarja iz proračuna zo oborožitev. Na obisku v Jugoslaviji se je Hruščov zelo zanimal za "organe samoupravljanja v podjetjih". Sama mehanizacija v kmetijstvu pa Hruščevu še ne bo prinesla zaželenega rezultata, kajti SZ bi ne smela gladovati tudi, če bi bilo njeno poljedelstvo še na precej primitivni stopnji.

V industriji SZ še vedno prevladuje togi plan-ski centralizem. Stalinizem je politično pokopan, ni pa še gospodarsko pokopan. Tu nastaja razpoka, na eni strani togi gospodarski centralizem, nezmožen dvigniti proizvodnjo in asortman produktov, ki so v deželi v povpraševanju, na drugi strani pa nenehna rast novih potreb sovjetskih državljanov, potreb, ki jih je prav "hru-

ščevizem" sprožil s svojo rahlo liberalizacijo v deželi.

Če h gospodarskim težavam SZ prištejemo še politične težave s Kitajsko na eni strani, na drugi strani pa priključimo na dan že znano Hruščovo spoznanje, da kapitalizma ne bo mogel uničiti z bombami, pridemo do logičnega zaključka, da bo Hruščov iskal prednosti v splošnem dvigu gospodarstva z investicijami v kmetijstvu in kemični industriji.

Najdbe v Toplitzu: razen funtov le stara šara

V eni izmed naših številok smo že poročali, da je bila v določenih krogih razširjena domneva, da so ob razpadu Nemčije nacisti skrili dragocene dokumente ter pravičnice vrednosti v zlatu na ta način, da so vrednosti v hermetično zaprtih zabojih poglobili v avstrijsko jezero Toplitz. To domnevo pa so podkrepljevale občasne vesti o sobotazah in umorih nekih ljudi, ki so šarili okrog jezera Toplitz v nameri, da bi se dokopali do skrivnosti, kje v jezeru leži ta zaklad.

Prav zadnja leta pa so krožile vesti, da so se neke skupine raziskovalcev lotile "zadeve" resno. K jezeru Toplitz so privlekli neke tehnične pripomočke, ki naj bi jim pomagali odkriti zaklad. Pred nedavnim pa je Albrecht Gaiswinkler zahteval v imenu avstrijskih protinacistov, naj vlada prevzame pokroviteljstvo nad iskanjem zaklada.

Kaj je našla prva raziskovalna skupina v jezeru Toplitz?

Raziskovalna skupina pod nadzorstvom avstrijske vlade je doslej našla sestavne dele naprav za krmarjenje raket na daljavo, leseno ogrodje za stabilnost raket, komandno ploščo z gumbi, košaro ponarejenih angleških bankovcev in še neko drugo šaro, ki sodi k raketnim pripomočkom.

Nekaj teh predmetov so našli blizu jezerskega brega v globini dobrih deset metrov, bankovce pa dalje od obale na kraju, kjer je jezero globoko 77 metrov.

Mnogi zaboji so bili tako krhki, da so razpadli med dviganjem, tako da se je njihova vsebina raztresla po jezerskem dnu. Izvedenec notrajnega ministrstva republike Avstrije Massak sodi, da vsega bržkone ne bodo mogli zbrati z dna, ker je v tej globini temno in bi potapljači težko pobirali vsak list posebaj. Doslej najdeni zaboji niso na kraju, kjer so pred letom brskali za "nacističnim zakladom" potapljači, ki jih je najela revija "Stern".

Nekaj avstrijskih listov izraža domnevo, da so na dnu topliškega jezera, odkoder so spravili na površje košaro ponarejenih angleških funtov, tudi partizanski bankovci — "Titov denar", kakor pišejo listi.

V tej zvezi omenjajo izjavo direktorja A. Burgerja iz Prage, ki je bil v Shachenhausnu

Tudi Amerika ima svoje gospodarske in politične težave, ki so pa seveda znatno manjše od sovjetskih. Toda ZDA so doslej v boljšem gospodarskem položaju od SZ, in žele to prednost še nadalje obdržati. Če hoče Amerika še vnaprej gospodarsko prednjačiti pred SZ, se mora tudi sama ustaviti pred vprašanjem, kaj bomo gospodarsko dosegli, če eventualno simbolično osvojimo Vesolje. Odgovor: prestiž, po drugi strani pa svoje gospodarstvo v celoti nevarno izenačijo s tistim v SZ. To je stvar, katero so v ameriškem Kongresu vzeli v pretres, in kaže, da se je tehtnica že obrnila h koncu tako dragega tekmovanja.

Prvi sporazum ZDA s SZ v tem smislu je že dosežen: izmenjava informacij za izgradnjo prve neobljudene ladje, ki bi jo poslali na Mesec, in delitev informacij, ki bi od tamkaj prihajale. Nadalje beležimo, da je prvi stvoren korak v sodelovanju že uresničen s posredovanjem ameriških umetnih vremenskih satelitov, ki krožijo krog Zemlje, in ki posredujejo vremenske podatke prav tako kot Ameriki, Avstraliji in drugim zahodnoevropskim deželam tudi Sovjetski Zvezi. To je vsekakor dober začetek! **kk**

jetnik številok 64.401, da so morale žrtve nacizma v koncentracijskem taborišču ponarejati razen angleških funtov tudi jugoslovanske partizanske bankovce (v dveh barvah) ter potne liste in druge dokumente.

Avstrijskim in vrsti tujih (angleških, ameriških, nizozemskih, francoskih in nemških) časopisnih poročalcev se je pred dobrim tednom pridružilo še deset izraelskih novinarjev, ki so se z Dunaja takoj odpeljal k Topliškem jezeru, kjer pa najdbe potapljačev ne potekajo v skladu z domnevo o jezerskem "zakladu".

Raziskovanja se nadaljujejo. Če bo v jezeru Toplitz najdeno kaj pomembnega, bomo v prihodnji številki še poročali.

CIGAN UGRABIL DEKLE

Dvajsetletni cigan Mačaš Novakovič se je zagledal v brhko ciganko Radomilo Novakovič iz vasi Zmajeva blizu Vrbasa. Ker mu je stari niso hoteli dati, jo je ugrabil. Njenega brata je s pomočjo svojih prijateljev pretepel, ker je hotel braniti sestro. Tri dni je trajalo veselje, ko pa sta se mlada vrnila na ženinov dom v Srbobranu, sta našla namesto hiše pogorišče. LM je Radomilo vrnila staršem, cigan pa se je še istega dne oženil z ženo nekega svojega prijatelja. Radmilini starši sedaj tožijo podjetnega Mačaša, da jim je ugrabil hčerko.

IZSELJENICI!

Slovenska agencija MUNDUS v Trstu Vam v najkrajšem času preskrbi slovenske plošče, knjige, časnike, slike in katerikoli predmet ali uslugo ki jo želite iz Italije ali domovine. Preskrbimo Vam ženitne oglase v slovenskih listih itd. Obračajte se na nas z zaupanjem. Pri informacijah priložite, prosimo, odgovarjajoči znesek za odgovor.

Se priporoča:

AGENCIJA MUNDUS, Via Roma 24, TRST (Trieste), ITALIA

Novice iz domovine . . .

DO TAL POGORELA HIŠA

Ilirska Bistrica. — Zaradi slabega dimnika se se je pred nedavnim, v nedeljo dopoldne, vnelo stanovanjsko poslopje Mihaela Puglja v Velikem Brdu pri Ilirski Bistrici. Ogenj je do tal uničil poslopje, rešili so le nekatere premičnine.

★

JUGOLINIJA IZLOČA STARE LADJE

“Jugolinija” je v reški ladjedelnici “3. Maj” naročila tri potniško-tovorne linijske ladje, od katerih bo imela vsaka 7.500 br. t. nosilnosti in poleg tovora še prostora za cca. 50 potnikov. Ker bodo omenjene tri ladje namenjene hitrim prevzom blaga, jih bodo opremili z motorji po 9.600 KS in bodo tako zmogle hitrost 18 vozlov.

Omenjeno naročilo novih plovnih objektov sodi v prizadevanje “Jugolinije” da bi že prihodnje leto plule v njeni sestavi izključno le ladje, izdelane po vojni, saj podjetje hkrati z naročanjem modernih plovnih objektov izloča stare izrabljene ladje.

★

“TOUROPA” — JUGOSLAVIJA JE POSTALA ENA IZMED NAJBOLJ PRILJUBLJENIH DEŽEL

Po podatkih največje evropske potniške agencije je razvidno, da je Jugoslavija postala v letošnji letni sezoni najpriljubljenejša dežela za nemške turiste. Medtem ko je letošnji turistični promet Italije na isti višini kot lani, potuje letos v Jugoslavijo za 40% turistov več kot prejšnje leto — sporoča agencija. Turistični promet je tudi narasel v Avstraliji in Švici, znatno pa je vpadel v Španiji.

★

REKONSTRUKCIJA ISKRINE TOVARNE V HORJULU

Pred dvema letoma je ISKRINA tovarna v Horjulu, kjer izdelujejo elektronske instrumente, imela le 440 milijonov din bruto prometa. Leto kasneje so proizvodnjo za 20% dvignili, letošnji načrti pa obetajo 100% zvišanje proizvodnje. Prihodnje leto, ko bo na proizvodnjo že močno vplivala opravljena rekonstrukcija, ki jih je v letošnjem letu veljala 240 milijonov dinarjev, bo znašal bruto proizvod v tovarni že okoli 1,3 milijarde dinarjev.

★

TV ODDAJNIK NA POHORJU

Na Pohorju so to jesen dogradili stavbo za UKV in TV oddajnik. V kratkem bodo dogradili enako stavbo tudi na Plešnivcu. Sredstva 80 milijonov din je za obe stavbi prispevala mariborska občina.

Na Pohorju je RTV Ljubljana že začela montirati nov TV oddajnik z jakostjo 250 vatov. Ta oddajnik bo deloval na enajstem kanalu in bo velikega pomena za mariborske gledalce, ki bodo poslej videli zares kvalitetne prenose.

★

UTONILA STA V JEZERU

Piran. — V začetku novembra so v jezeru Fijesi pri Piranu našli dva utopljenca, 23 letnega Franca Grabajsa in 22 letno Tončko Levičnik. Utopljenca sta veslala po jezeru in iz neznanih razlogov se jima je čoln obrnil. Nihče izmed njiju ni znal plavati. Utopljenca sta Mariborčana in sta kraj jezera preživljala svoje počitnice.

★

ASFALTIRANJE CESTE LJUTOMER-RADENCI

Te jeseni so bila završena dela na cesti Ljutomer-Radenci. Cesta ostaja približno na prejšnji trasi z majhnimi razlikami ponekod, le da je na mnogih odsekih razširjena. Razširitev ceste in asfaltiranje je financiralo mestno cestno podjetje Maribor in občina Ljutomer.

KOOPERACIJA MED “METALNO” IN “PROIZVODNJO NAFTE”

Med mariborsko tovarno “Metalna” in lendavsko “Proizvodnja nafte” je prišlo do kooperacije, in sicer lendavska tovarna bo po licenci “Metalne” izdelovala sodobne tovarne žerjave. “Metalna” je začela v Lendavi graditi svoj novi obrat na površini okrog 3500 kv. m. kot soinvestor pa bo nastopala tudi “Proizvodnja nafte”. Skupna investicija za ta novi objekt, v katerem se bo zaposlilo najmanj 400 delavcev, bo znašala nekaj več kot eno milijardo dinarjev. To bo hkratu prva večja tovarna v tem okolišju, ki bo lahko absorbirala vsaj del odvišne delovne sile v tem doslej nekoliko pozabljenem področju Slovenije. Vsesledaj na tem področju niso gradili industrije.

★

POTOPILA SE JE TOVORNA LADJA “VINODOL”

Blizu otoka Brioni se je potopila 240 tonska tovarna ladja “Vinodol”. Zadelala je v japonsko ribiško ladjo-hladilnik “Banshu Maru”. Japonska ladja je zavozila v desni prednji del “Vinodola” in skozi odprtino je začela takoj vdirati voda. V pičlih petih minutah se je ladja potopila. Vsi člani posadke so se vkrcali v čolne in odpeljali na celino.

Pristaniški organi v Pulju so uvedli preiskavo o nesreči.

Ladja “Vinodol” je bila natovorjena s premogom, in je bila zgrajena v ladjedelnici “Betina” pred sedmimi leti. Potopljeni “Vinodol” leži v globini 40 m in do zdaj še ni znano, ali se bo njeno dviganje sploh splačalo. Ladja je namreč zavarovana pri tuji zavarovalnici.

★

VSAKO ZIMSKO SEZONO

napovedujejo stisko z električno energijo

Kot vsako leto tudi letos napovedujejo stisko z električno energijo v Jugoslaviji. Zvezna gospodarska zbornica je koncem prejšnjega meseca iznesla opozorilo za štednjo elektrike v zimskem času, ni pa smatrala za potrebno pojasniti vzroke, čemu vsake zime primanjkuje električne energije. Ljudje sicer vedo — izvoz v Avstrijo, Italijo . . .

★

IZŠLA JE PRVA ŠTEVILKA “NOVIC”

Društvo za raziskovanje jam Slovenije je izdalo svojo prvo številko “Novic”, glasila slovenskih jamarjev. List naj bi bil predvsem informator tako organizacije (ker deluje na Slovenskem dosti klubov, ki se ukvarjajo z jamarstvom) kot poljudnoznanstveni. V svoji prvi številki so objavljena tudi obvestila o zboru jamarjev v Rakovem škocijanu, članek o tistih jamah, ki so najbolj turistično privlačne itd.

★

NOVI REMOTNI OBJEKT “KOSTROJ” OB DRAVINJI

Iz stare remotne delavnice Tovarne usnja v Slovenskih Konjicah se je razvila tovarna za izdelovanje remotne opreme za izdelovanje strojev za nove usnjarne. Prostori, kjer se je doslej stiskala ta tovarna, so bili pretesni in starinski. V takih okoliščinah se je tovarna drenjala vsa zadnja leta, navkljub temu, da je njena proizvodnja dosegla že isto stopnjo, ko so morali odpovedati naročila, ki jih niso mogli speljati v pretesnih prostorih.

No, prejšnji mesec se je tovarna pričela postopoma seliti v novozgrajene objekte ob Dravinji, ki bodo povsem ustrezali obsegu te tovarne.

Omeniti velja, da je ta tovarna že močno poslegla tudi na tuja tržišča, da je gradila usnjarni v Sudanu in Jordaniji, da pravkar gradi v Alžiriji in drugod. Tovarna je tehnološko pre vzela proizvodnjo za 65 raznih strojev kožne industrije, za preostale pa jo dopolnjujejo druga sovenska podjetja, ki so v kooperaciji s “Kostrojem.”

MARIBORSKE ČETVERČKE ZDRAVE IN SPOSOBNE ZA . . .

3. avgusta letos je mlada strugarka mariborske “Metalne”, Anica Atelškova, postala kar štirikratna mamica, in štiri drobcene deklice so bile najpopularnejše Slovenke tistih dni. Zanje so se zanimali tudi v utjini, od koder so prihajale čestitke . . .

Deklice so se s skrbno nego osebja mariborske bolnišnice srečno prebijale skozi “kritično dobo mladosti” Javnost jih je spremljala, kako so zapuščale inkubator, pa to in ono o njih. Potem so se ljudje nekako vživeli v to, da je vse “v red” in morda pozabili nanje.

“Res je z deklicami vse v redu”, je bilo zapisano v ljubljanskem “Delu”, “vendar z nami ni vse v redu. Doslej še nihče ni pomislil, da bodo deklice godne za odhod iz bolnišnice k svoji mami, prihodnji teden (prve dni decembra — Ur.) in da bo kmalu za tem mladi oče, Atelšek, sedaj študent, odšel v vojaško službo.

Ljubljanski časopis “Delo” se je pri merodajnih organih v Mariboru pozanimal za usodo deklic, ki bodo zapustile bolnišnico. Socialno zakonodajni organi so zagotovili — pravi odsek za socialno skrbstvo v Mariboru — da bodo starši četverček uživali privilegije socialnega skrbstva, privilegije, ki niso predvideni z zakonom, ki v splošnih obrisih ne tolmači primerov četvorček. Dodeljeno jim bo novo stanovanje, nekoliko denarnih sredstev za nabavo opreme in potrebnih rekvizitov za otroško nego, nadalje brezplačna strežna pomoč otroške negovalke ter skrajšan delovni urnik za mamico, vse dokler bodo deklice porasle.

Namreč Urad za socialno skrbstvo v Mariboru se je za ta ukrep zavzel šele takrat, ko je bil intervjuvan od ljubljanskega časopisnega podjetja “Delo”, vse prej pa se je — kot so se ljudje nasploh — zgolj navduševali nad četverčki, ne da bi pomislil na svoje bodoče dolžnosti do deklic.

BO ISKRA GRADILA V GRČIJI

Na prvi licitaciji je prišla v ožji izbor za graditev signalnih naprav na grških železnicah.

Kranj, 14. novembra. — Na licitaciji je prišla tovarna “Iskra” iz Kranja z dvema tujima tvrdkama v ožji izbor za prodajo in instalacijo signalno varnostnih naprav na grški železnici, na progi od jugoslovanske meje do Pireja, dolgi 175 km.

S temi napravami, ki jih je “Iskra” pričela montirati na progi od Jesenic do Djevdjelije, bo možen varen avtomatizirano speljan promet skozi jugoslovansko železniško arterijo. Automatične naprave spremljajo vožnje vlakov prek komandne table in avtomatično upravljajo njihovo vožnjo, prihod in odhod z železniških postaj.

Doslej imajo v Jugoslaviji edino avtomatizirano progo železniško vozlišče v Ljubljani, kjer se “Iskrine” naprave zelo dobro obnašajo.

Če bo “Iskra” dobila to delo, bodo njene naprave in njena avtomatizacija speljana od Jesenic do Pirejev.

Kot vidimo, ima Kranj že nekakšno tradicijo, njegova “Iskra” je že vpeljana, ne samo v Jugoslaviji, kjer ima veliko število podružniških tovarn in delavnic ter svojih pogodbenih kooperatov, marveč tudi v tujini, saj izvažajo svoje proizvode v kar 15 držav, med njimi tudi v visoko razvite industrijske dežele kot sta ZDA in Z. Nemčija.

INDONEZIJA: DEMONSTRACIJE ZARADI POMANJKANJA ŽIVIL

Po poročilih Sunday Telegrapha iz Londona: Sunday Telegraph se je razpisal o demonstracijah zaradi pomanjkanja živil v Indoneziji. List se sklicuje na informacije, ki jih je bil sprejel od svojega korespondenta Mr. Rowana preko Singapura. Mr. Rowan poroča, da je do najtežjih demonstracij prišlo zaradi pomanjkanja živil v pristanišču Sumatra, kjer je bila prispejala ladja natovorjena z rižem. Nekaj sto demonstrantov, vključno žensk z otroci, so navalili na ladjo i pričeli pleniti. Šele, ko je bilo že nekaj plena raznešenega, je dobila policija ojačenje in nastopila je tudi vojska. Demonstrantje so skušali tudi ojačano policijo ter vojsko zavrniti, vendar brez uspeha. Prišlo je do streljanja. Mr. Rowanovo poročilo omenja ranjence in tudi mrtve, vendar pristavlja, da natančnih podatkov, koliko je bilo ranjenih ali mrtvih, ni.

SVETOVNA PROIZVODNJA TRGOVSKIH LADIJ

Po podatkih Lloydovega registra je bilo konec julija v svetovnem merilu v gradnji za 8,88 milijona brt. trgovskih ladij z več kakor 100 brt. (brez SZ, DR Nemčije in Kitajske). Na prvem mestu je bila Japonska z 1,522,000 brt. ladjevja v gradnji, potem pa slede V. Britanija z 1,152,000 brt., Z. Nemčija z 858,000 brt., Švedska z 841,000 brt., Italija z 789,000 brt., Francija z 578,000 brt., Norveška z 457,000 brt., Nizozemska z 421,000 brt., ZDA 355,000 brt., Poljska 324,000 brt., Španija 310,000 brt., Jugoslavija 301,000 brt.; potem pa slede Danska, Finska, Kanada in Belgija, medtem ko je v ostalih državah v gradnji manj kot 100 brt.

POPLAVE V PORTUGALSKI

V centralni Portugalski je prejšnji mesec prišlo do hudih poplav, ki so terjale šest smrtnih žrtev in večje število ranjenih. Poročilo navaja tudi gmotno škodo, ki se bliža £1 milijonu.

BO HRUŠČOV OBISKALL EGIPT?

V mednarodnih krogih krožijo vesti, da bo Hruščov prisoten svečani otvoritvi Aswanskega visokega jezua, kateri bo zaustavil reko Nil in jo izpod jezua po ceveh obrnil v koristno namakalno področje, ki se bo z raznimi termoelektrarnami in namakalnimi sistemi prepletala po vsej nilski dolini. Svečano otvoritev tega jezua predvidevajo za mesec maj naslednje leto.

ODŠKODNINA ZA LASTNIKE SUŽNJEV

V Saudovi Arabiji pripravljajo zakon za odškodnino bivšim lastnikom sužnjev. Dobili naj bi odškodnino za škodo, ki so jo imeli, ko so morali sužnje osvoboditi. Po še nepotrjenih vesteh jim namerava vlada izplačati 10 milijonov rialov (£2,000,000).

TELEVIZIJSKI STOLP NA AVALI

V dograditvi je najvišji objekt v Jugoslaviji — televizijski stolp na Avali, ki bo visok 212 metrov. Od 176. metra naprej, zadnjih 35 metrov, bo visoka "gondola", ki bo imela sedem teras za PTT in TV, zadnja pa bo razgledna terasa, s katere bo videti sremske ravnine, šumadijske griče in oddaljene djerdapske masive.

NAJDBA STAREGA DENARJA OB REKI RUBIKON

Rim. — Prejšnji mesec je neka skupina raziskovalcev našla ob reki Bubikon 40 srebrnikov, ki so bili kovani 170 let pred Kristusom. Rubikon je reka, katero je J. Cezar prekoračil pred 2.012 leti na pohodu proti pompejskim legijam. Nekateri izmed kovancev imajo glave antičnih bogov Saturna, Marsa in Apolona.

ARETIRAL JE ANNO FRANK

Avstrijska policija ima še ne 100% potrjene podatke, da je Anno Frank, židovsko deklico, ki je umrla v nemškem koncentracijskem taborišču, in je za seboj pustila svoj dnevnik, imenovan "Dnevnik Anne Frank", ki je sedaj preveden v vse evropske jezike in tudi filman, aretirali neki policijski inšpektor sedanje dunajske policije, Karl Silberbauer. Karl Silberbauer je danes star 52 let in je bil leta 1952 obsojen kot bivši nacist, vendar je bil kmalu izpuščen na protest, in se mu je tudi kaj kmalu, preko znancev, uspelo vriniti v dunajsko policijo.

JEZIKOVNE LEKCIJE ZA EMIGRANTE

Iz Canberre je prispela vest, da se začneja z 6. januarjem radijski jezikovni tečaj angleškega jezika. V istem poročilu pa še nismo opazili urnika in navedbe radijske postaje, ki bo podajala jezikovni tečaj angleškega jezika. Rokjake, ki so zainteresirani za radijski tečaj, pozivamo naj se za urnike pozanimajo v radijskem programu vseh postaj. Minister za emigracijo, g. Downer, je še sporočil, da bodo ti programi v jutrajnih urah in šestkrat tedensko.

★

PRVA ATOMSKA CENTRALA "KRITIČNA"

V tem mesecu bo postala "kritična" v svetovnem merilu prva atomska centrala, ki bo dajala poceni električno energijo. Centralo Hinkley Point naj bi že letos v decembru vključili v britansko električno omrežje, čez dve leti pa naj bi dosegla vso svojo zmogljivost, to je pol milijona kw. Hinkley Point je tretja izmed central, ki jih gradijo Angleži v okviru svojega programa s planirano skupno zmogljivostjo pet milijonov kilovatov. Prvi dve, ki sta obe manjši (Bradwell in Berkeley), obratujeta že osem mesecev.

★

Zopet primer Titanic: o mrtvih samo dobro

London. — Afera "Titanic" je spet na površju. Iz zaprašenih arhivov so privlekli na dan mapo "Potop Titanica". Spet proučujejo vse podrobnosti o nesreči, v kateri je pred petdesetimi leti izgubilo življenje okoli 1.500 ljudi, ki so si lahko privoščili ta užitek, da so se peljali z razkošno čezoceaniko na njeni prvi vožnji.

In zakaj so privlekli na dan nesrečno zadevo Titanic?

Ko se je mogočna čezoceanika Titanic začela potapljati, je kapitan ukazal izstreliti vse svetlobne rakete. Upal je, da bo z njimi priklical ladje, ki so plule v bližini. Po tistem nesrečnem dogodku so nekateri trdili, da je v bližini plula mimo (in se ni ustavila) ladja "Californian", kateri je poveljeval kapitan Stanley Lord. Zadevo je prevzela posebna komisija. Raziskala je obtožbo, da je kapitan videl signale s potapljačnega se Titanica, vendar je preprosto peljal naprej. Kapitan se je sicer branil, da ni ničesar opazil, vendar mu takrat niso verjeli.

Zaznamovan za vse življenje se je takrat zagrenjen umaknil v samoto. Lani je v petinosemdesetem letu starosti umrl.

Zveza mornarjev trgovske mornarice pa je zdaj zahtevala ponovno preiskavo in trdi, da je bil Stanley Lord popolnoma nedolžen. Predstavniki Zveze trdijo, da je bilo v takratni preiskavi veliko pomot, da je bila komisija površna in enostranska — posledica pa sodna zmeta.

Ministrstvo za promet ima pravico, da uvede ponovno preiskavo in pričakujejo, da bo to tudi storila, kajti pokojni Stanley Lord ima veliko pristašev, saj so se zdaj celo veliki londonški časopisi potegnili zanj.

NAGNJENI STOLP V PISI

V zadnjem desetletju so italijanski strokovnjaki nenehno opozarjali o nenehnem nevarnem nagibanju kulturne spomenika, nagnjenega stolpa v Pisi.

Po izjavi profesorja G. Colloettija, ki jo je podal prejšnji mesec, ni več daleč čas, ko se bo nagib stolpa približal svoji kritični točki — in se zrušil. Profesor Collonetti opozarja, da je čas, da se nekaj ukrene za ta kulturni spomenik, predno bo prepozno. Kot prvi ukrep priporoča profesor, naj bi se premestilo zvonove tako, da bi se jih postavilo na drugo stran, ki ni v previsu; potrebno pa bi bilo tudi da bi stolp nalahko dvignili z močnimi hidravličnimi dvigali, medtem pa stolp in temelje betonsko injekcionirali.

Scotland Yard ima težave

Ali je Scotland Yard še vedno ena najbolj učinkovitih policij na svetu? Kaj mislijo o njem Angleži?

Po kopici spektakularnih škandalov v zadnjem času so Angleži začeli sumiti, da njihova policija ni več tako učinkovita v zagotavljanju "kraljičinega miru", kot je bila nekoč, in da je hkrati postala manj natančna glede skrbi za tradicionalno visoki standard britanske pravice.

Kadar je potrebno rešiti kak posebno zapleten zločin, pokličejo na pomoč Scotland Yard. Nedavni razbojniški napad na ekspresni vlak, pri katerem so napadalci prišli do plena, vrednega več kot 2 milijona funtov, pa je zelo očitno ogrozil sloves Scotland Yarda. Da bi ujel razbojnika, je Scotland Yard formiral izbrano ekipo, v kateri so: 65-letni Georg Hutterly, ki govori osem jezikov in je razvozlal 17 zločinov (ubojev), Ernest Mylan, šef "letečega oddelka", ki pozna podzemlje bolje od Danteja, in "strašna dvojčka" detektiva Tom Butler in Peter Vybart, ki sta uspešno razvozla mnoge zapletene zločine. Kljub tem ukrepom Scotland Yarda pa so vodje bande, ki je oropala ekspresni vlak, še vedno na prostosti.

Britanske policijske sile štejejo zdaj 76.530 mož, kar ni dovolj; potrebno bi jih bilo baje 82.300. Policija je slabo plačana (povprečna letna plača policijskega narednika znaša £1000), nekateri pa tudi mislijo, da ni dovolj izobražena. V zadnjih letih v policijsko službo ni stopil niti en fakultetno izobražen človek. Samo nekaj več kot 10 odstotkov vseh bobyjev ima šolsko izobrazbo, ki ustreza fakultetni izobrazbi.

Z druge strani pa britanski kriminalci postajajo vse bolj iznajdljivi in tehnično izobraženi. Od rekordnega števila zločinov, ki so jih lani zabeležili v Londonu, jih je policija razrešila samo okoli 25 odstotkov. Policiji se ni posrečilo prijeti vlomilcev, ki so v zadnjih štirih letih izvedli štiri rope, pri katerih so odnesli več kot £200.000.

Britanski policisti niso kot vojaki "v službi krone", temveč imajo nedoločen zakonski status uniformiranega civilista, ki je plačan samo za to, da dela tisto, kar bi za svoj račun storil vsak britanski državljani. Še danes mnogi Britanci mislijo, da bi močna, enotno organizirana policijska sila lahko privedla do formiranja policijske države. Kot rezultat vsega teka obstaja 158 ločenih lokalnih policijskih sil, katerih poveljniki ubogajo samo sebe. Ko je neka komisija lani priporočila, naj bi ta sistem veljal še naprej, je neki ameriški pravnik pripomnil, da bi enotna, centralistično kontrolirana policijska mreža bila neizmerno učinkovitejša kot "prazne žametne rokavice", s katerimi sedaj Britanija poskuša premagati organizirani kriminal. "Nevarnost v demokraciji", je rekel ta pravnik, "ni v centralizirani, premočni policiji, temveč v lokalni policiji, ki je preslabotna, da bi lahko bila učinkovita."

PORAVNAJ NAROČNINO!

Božični spomin

J. KAPUŠIN:

Puščavsko sonce je vražje peklo v pleča. Izpod slamnikov je delavcem na puščavski železnici v curku teklo pot. Potisnivi železniški voziček v uto, so vsi, kot na povelje, naenkrat odkrili slamnaste klobuke in si obrisali pot. Delovodja je leno namignil z glavo, češ, kaj še ne odidete.

Leno se pomikaje so prekoračili progo, kjer so stale sive kamnite barake in mrzlo zrla v razgreti rjavi pesek. Ko so že bili na oni strani železnice, je bilo slišati delovodjin glas:

“Hej, tovariši, vesel Božič!”

V neredu so mu odgovorili in se naprej pomikal, težko bi opazil, da se je ta ali oni komaj ozrl. Že so bili pri vrtičku pred barakami, ko je Mate zagrabil komaj še plazečega se in odžeje ginočega zajca ter ga pomolil Tinetu:

“Na, to imaš božični kolač.”

Tine je prijel zajca in bil v par korakih pri vodovodni pipi. Odvil je pipo, da bi odpustil v ceveh razgreto vodo. Mate je baje zagledavši mikajoči curek pozabil na razgrete vodovodne cevi in podtaknil glavo pod curek, toda hitro je odskočil.

“U, da mu . . .”, se je hotel po hrvaško potolažiti, pa ga je Tine prehitel:

“Lej, Mate, božično darilo!”

“Ena proti ena”, je rekel Mate, nato sta si voščila božične praznike.

Voda iz pipe je postala hladnejša, čeprav še vedno topla. Tine je vzel konzervo, nastregel vode in položil na tla z zajcem vred, ki je boječ popil vodo in odtaval novi žeji naproti, dočim je Mate pograbil vrečo z vodo in jo nagnil k ustom. Nato sta se prijatelja napotila vsak v svojo sobo.

Tineta so pozdravile sive z ometom ometene stene njegove sobe, s črnim kaminom v pročelni steni in žalostna vsebina sobe, ki je vsebovala železno posteljo pregrnjeno s par odejami in brez rjuh, mizo zbito iz par desak in par zabojev, ki naj bi predstavljali stole. V kotu med kaminom in steno je bilo par polic, kamor je Tine položil svoje stvari in zafrčal slmanik prišedši v sobo. Nato je stopil k postelji, odgrnil odejo da ne bi opazil škorpijona, ki je bil gost na ležiščih med dekami. Legel je na posteljo in sprožil ude ter se zagledal v strop. Nekoliko časa je topo zrl v omet na stropu, kot da bi hotel pregnati vročino.

Počasi je zapiral veke in če bi položil uho bliže k ustnicam, bi zaslišal rahel dih: “Božič”. Morda mu je v prvih trenutkih prihajala nejevolja, da mora ostati ob Božiču v vročem pesku, kjer Božič na videz ne pomeni nič. Morda je pomislil na vlak, ki bo za dve uri prišel, da bi sedel vanj in se odpeljal proti mestu. Pa se je vprašal kam in čemu, h komu. Ne, raje bo ostal tu. Sicer ga je Mate še včeraj vabil, da bi se za teden dni odpeljala v mesto in preživela počitnice. Sicer bosta prišla šele na sam Božič do mesta, kajti pot je dolga, vlak mora prevoziti osemsto milj puščave in še potem. Sla bosta v cerkev, se spoznala s kom in preživela praznike v hotelu, najdla družbo in se potem z doživetji vrnila. Bi že šel v mesto, da bi šel v cerkev, najraje bi šel k polnočnici, vendar za to je že itak prepozno, do družbe pa mu ni bilo. Z Matom sta bila sicer prijatelja, vendar čutil je, da sta si preveč različna in nista si toliko zaupna, da bi trenutke, ki jih je Tine imel, preživela tako božično. Sicer bi govorila, obujala spomine na domače Božiče, spomnila bi se tudi domačih, zmolila bi celo skupaj par očenašev, pa vendar je Tine čutil, da je boljše če Božič preživi sam, s svojimi skriv-

nostnimi doživetji, v tiho mirnem bogatem duševnem razpoloženju. Pa potujoči duhovnik bo itak prišel na štefanovo in imel božično službo v eni izmed sob.

Počasi se je dvignil in odšel k Matu. Mate je zlagal v kovčke.

“Srečno pot Mate in vse najbolje!”

“Torej ne greš? Pojdi, pojdi malo v svet, če ne drugega vsaj med ljudmi boš!”

“Sem se odločil, da ne grem.”

“Kakor hočeš.”

“Pa pazi, da se ne bo katera jokala za teboj, ko boš moral nazaj. Ali da se sploh ne vrneš!” — se je Tine pošalil, dal Matu roko in odšel proti svoji sobi.

Bil je čas za večerjo. Po večerji so se fantje prepevaje odpeljali proti jugu. Tine je odšel v svojo sobo in se vsedel na enega izmed zabojev. Čutil je trudnost in kot starec zakimal nad mizo.

Noč je prinesla severnjak. Vroči oblivi vetra so Tineta zbudili. Zagrabil je železno posteljo, jo zanesel na prsto in razgrnil nad njo mrežo. Nato se je v samih spodnjicah spravil v zamreženo posteljo in se zagledal v temno modro z zvezdami posuto nebo. Nekje na zatonu je žarelo. Okoli postelje je bilo slišati brnjenje mrčesi. Nekje v daljavi je zavijal dingo. Celo ptiče je bilo slišati tam nekje ob proggi in v bližnjem potoku brez vode. Tovariši, kar jih je ostalo, so bili v posteljah okoli hiše. Nekdo se je igral s puško, drugi je zopet brusil nož. Dva izmed njih sta zažgala ogenj v vsej tej pasji vročini in sopihala ob njem pekoč zajce. Najpogosteje je bilo slišati pretegnjeni vzklik vročine. Enolična slika poletnega življenja.

Nekdo se je končno spomnil in odprl radio. Kot iz daljave je zaslišal božične melodije. Sicer jih ni razumel, tudi poslušal jih ni dolgo. V Tinetu je vse vrelo samo:

“Sveta noč, blažena noč . . .”

“Sveta noč, blažena noč . . .”, tam doma sedaj pogrinjajo mizo. Vse so že dali gor: božične hlebce, šunko, vino, pšenico, vsemogoče stvari. Nekdo se je spomnil, da so to ali ono pozabili in hitro je nekdo skočil in že je bilo na mizi pod jasli. “Sveta noč, blažena noč . . .” Je bila mati ali babica, ki je začela: “Ki, si za nas rojen bil . . .” in potem cel živ žav za njo. Nekdo je opazil, da pri jaslih lučka v repi ugaša in hitro je pridel mast. “Sveta noč, blažena noč . . .!” Brat je ugotovil, da so že pol rožnega venca izmolili in se na tiho izmuznil med frkoline v sneg, kjer s karbitkami poredno naznanjajo, da čakajo polnočnice. Domača cerkev je razsvetljena in v vsej svoji svečanosti diha v pričakovanju. Stari župnik moli oznanjanje Detetovo, ženice prebirajo med prstmi molek in komaj čakajo božičnih napevov in mogočne Zahvale. “Sveta noč, blažena noč . . .”, brat se je natiho zopet vrnil domov, misleč, da njegove odsotnosti niti opazili niso. Smuka se okoli, kje bi kaj pojedel ali popil. Že jo je dobil po prstih.

“Nak, smrkavec, k obhajilu bo treba”, ga pokara mati.

“Saj bom šel pri zgodnji maši”, se opravičuje, pa ve, prebrisanec, da je zastoj znil, le da bi se opravičil.

Medtem je že drugič pozvonilo in vsak ve, da je treba iti. Nihče ne bi niti hotel ostati doma.

“Božji nam je rojen Sin . . .!” Cerkev je polno nabita. Mati se ozira za bratom, ali frkofin le ni

ostal zadaj. Brat se rine naprej. Opazil je materino spogledovanje, sicer pa tudi sam gre rad bolj spredaj. O ne čisto spredaj! Tam so pre-majhni zanj. On jih ima pa že celih sedemnajst. Le malo pred Božičem jih je dopolnil, pa vseeno se že šteje za osemnajst, saj do Novega leta je še komaj slab teden. Rojstni dan itak ni važen!

Cerkev poje mogočno. Nekdo je vzel preveč čez. Tu pa tam kdo obrne glavo, pri tem pa pazi, da bi to naredil skrivnostno. Kdo neki ga tako lomi, ko so se pa pevci pripravljali dolge večere? Pa vsi vedo, da daje duška svoji radosti. Obhajilo traja dolgo. Frkolini, ki bi šli radi domov, da bi se naužili in začeli pravi Božič, postajajo živahni, preživahni. Tu pa tam katera izmed mater celo naredi tisti opozarjajoči: “Mh, mh!” Ljudje gredo domov, iz kora spremljajoče doni “Sveta noč, blažena noč!” Pred cerkvijo je stiskanje rok, tisoč in tisoč želja je izrečenih tako odkrito, kot nikdar v celem letu. Nastopil je pravi Božič, poln veličastja!

Tine se je zdrnil. Vse je premišljal: domači večer na vigilijo, spremljal je celo polnočnico v domači cerkvi, tudi nagajivosti otrok ni prezrl. Vse je bilo zanj svečan trenutek, vse je bilo božično! Še celo človeška slabost! Obrnil se je in šepetal: “Sveta noč, blažena noč . . .”, “Božji nam je rojen sin . . .”, — nato je molil. Spomni so se mešali z molitvijo. Hotel se je zbrati, a zme-raj se je vračal, vračal moleč domov. Nato je zaspal.

Božični dan je minil Tinetu spokojno. Barake so se mu zdele bolj svečane. Stari Dick je celo svojo brado uredil. Bil je prvič, da je Tine opazil, da Dick niti star ni, je samo zapuščen in nemaren. Kuhar Jim si je nadel celo belo srajco pri kosilu in metuljček, kot da bi stregel v hotelu. Še tista popara, juha iz kengurjevega repa, je bila okusna in kuhar Jim je zelo zaupno na ves glas povedal, da se sicer ne sme, a je za božično kosilo nekje cel dan čepel, da je ustrelil mladega noja, ki se je potem pokazalo, da je bil star kot kuhar, če ne več. Dick pa je povedal na glas, da se ne sme ta dan preklinjati, seveda, pri tem ni mogel vsaj enkrat opustiti svoje običajne kletvice. Največji čudež pa je bil, da nihče ni godrnjal nad kuharjem, kajti če ni že postregel, je vsakdo razumel, da je vso svojo voljo vložil, da bi.

Tako so prazniki minili v lepem razpoloženju. Fantje so okrasili sobo za službo božjo na štefanovo. Duhovnik se je zadržal kar dva dni in na Janževo je bil povabljen na lov. Povabil ga je Dick, ki k povabilu, revež, ni mogel izpustiti svoje običajne navade, tako da so ga fantje kar po strani pogledali, kuhar pa mu je celo rekel da ni za nikamor, pri tem pa se je tudi njemu zateklo.

Prazniki so minili. Povrnil se je Mate. Imel je koš novic za Tineta. O mestu, o ljudeh, doživetjih in še nekaj je prinesel s seboj. Odločitev, da kmalu odide. S Tineto sta se dogovorila, da se zaposlita v mestu. Seveda, Mate je bil nekoliko hudomušen, pa je pripomnil:

“Tako, da drugega Božiča ne zubiš tjavendan.”

“Tako hudo pa zopet ni bilo!”, se je zasmel Tine, v srcu pa je bil vesel, imel je lep, tih, božanstven spomin na Božič v zagretem pesku puščave. Hotel ga je obdržati čisto zase, skritega vsemu, kar bi ga morda skrunilo. Tine je dobil spomin globok kot vera, vera brez licemerstva!

Miklavževanje

Prvo slovensko Miklavževanje v Avstraliji. Bilo je v St. Albansu. Miklavž je bil g. Jager. Med angeljmi so pa otroci — danes že cela dekleta: Vahova, Tuškova, Tomisanovičeva, Vadnjalova, Škorčeva in Gerbečeva.

Kljub temu, da tu v Avstraliji Miklavž nima toliko pristašev kot v naših rodni krajih in kljub temu, da tu "Father Christmas" kar mrgoli (saj obratujejo v eni melbournskih trgovin kar štirje naenkrat) in so mu velika konkurenca, izgleda, da smo mu mi Slovenci le ostali zvesti. To sta nam jasno dokazala Miklavževanje, katerega je priredilo S.D.M. v soboto 7. t.m. v Prahranu in obdarovanje otrok v nedeljo 8. t.m. v Carltonu, kjer je predobri svetnik obdaril in razveselil preko sto naših najmlajših.

Kako prav je, da je S.D.M. preskrbelo ti dve prireditvi! Ne samo, da nam je to našo lepo tradicijo preneslo tudi v tujino in nam s tem dalo vsaj malo naše domovine, nego tako vsako leto tudi pripravi našim otrokom tako radost in veselje, ki ga brez pretiravanja ne more noben Father Christmas. Saj okoli našega Miklavža ni tistega nasladno priskutnega komercialnega vzdušja, s katerim je obdan Father Christmas. Našemu Miklavžu ni treba plačati 1/-, da bi pobožal malčka po glavi in 1/6, da bi ga posadil na koleno. Našemu Miklavžu tudi gledališka šola ni potrebna, da bi izgledal čimbolj pristen in iskren. Naš Miklavž ima za seboj stoletno tradicijo majhnega in ubožnega naroda, prirodnost preprostega človeka in izkušnje predane iz roda v rod!

S.D.M. ba prav gotovo tudi v bodočih letih nadaljeval z Miklavževanjem. Vsem onim pa, ki so aktivno sodelovali pri letošnjem svetnikovem obisku ni treba naše zahvale, kajti radost, strah in vžičenje v očeh malih obdarovancev, zadoščenje, ki so ga morali občutiti ob tej priliki, zavest da so pripomogli do te notranje sreče naših najmlajših, prav gotovo prekosi vsako pisano zahvalo.

Omembe ob tej priliki pa je vredna učiteljica slovenske nedeljske šole v Melbournu, gdč. Anica Serneč, in njeni marljivi učenci, ki so s svojim nastopom pred prihodom sv. Miklavža in njegovega spremstva sestoječega se iz angelov in parkeljev, zabavali prisotne in pokazali, da njihovo trudapolno prizadevanje in čas v šoli rode lepe uspehe.

M. P.

pisma in misli . . .

Spoštovani; — Pred dnevi sem dobil v roke eno izmed vaših števil "Slovenskega Vestnika". Razočaral me je — saj imajo druge nacije obilnejše liste. Kljub temu vam pošiljam naročnino, pristavljam pa, da je nujno, da ima list svojo barvo, ne zgolj antikomunizem. H. Š.

Dragi H. Š.!

Uredniški odbor Slovenskega Vestnika, edinega vseslovenskega lista v Avstraliji, nudi slovenski skupnosti takšen list (po obsegu) kakršnega slovenska skupnost v Avstraliji vdrzuje finančno, če upoštevamo, da list ni dobičkonosen in da sodelavci delajo zanj brezplačno. Slovenci v Avstraliji nimamo bogatih business-manov, in še tisti, ki so, so z majhno izjemo slovensko skupnost pozabili. Taisto velja za slovensko inteligenco v Avstraliji. V zgodovini Slovencev v domovini in poznejše zgodovine Slovencev v emigraciji, zlasti v Ameriki, smo lahko beležili, da je slovenska inteligenca bila vselej v prednjih vrstah slovenstva. Danes pa smo ljudje pomehkuženi, imamo meso, nimamo pa hrbtenice, če jo pa imamo, se čutimo tako zvišane nad drugimi, da smo "nezmočljivi". To sicer ni samo slovenska specialiteta!

Slovenski Vestnik je doslej sprejel že cel koš pisem, nasvetov, kakšen naj bi bil naš mladi list. Kašen: Ljudje svetujejo, njihovi predlogi se pismo od pisma razlikujejo. Vi želite liberalnejši list, pred dnevi pa smo prejeli pismo rojaka-idealista (to je z društvenim delom že dokazal), da Slovenci žele tudi nekaj več verskega v našem listu. Dragi H. Š., kot vseslovenski list moramo ubirati sredino, zastopati in upoštevati moramo vaše mnenje, ker ste Slovenci, in upoštevati in zastopati moramo tudi mnenje tistih, vzemimo, s katerimi se vi ne strinjate. Biti moramo vsestranski. Naš namen je vseslovenski list z upoštevanjem dejstva, da je slovenski narod veren narod po tradiciji, v kolikor pa se bodisi vi, ali kdo drug, ne strinjate s tem dejstvom, ker vas je morda razočaral nekdo (ki še ne predstavlja vere — marveč samega sebe), prosimo, ne bodite osebni.

IŠČEMO NAJEMNIKA ZA SLOVENSKI DOM!

NA RAZPOLAGO IMAMO STIRI SOBE, KUHINJO IN JEDILNICO. ZA INFORMACIJE ZAVRTITE TEL. STEV. 379-6511 ali 38-1679! CENA ZMERNNA! Ogromen vrt!

URADNE URE V SLOVENSKEM DOMU:

Vsak četrtek od 7—10. ure zvečer.

Dajemo informacije o delovanju društva, glede angleških tečajev, vpoklicev svojcev itd.

Odperta je tudi knjižnica z pestro vsebino!

Slovenski Vestnik, dragi H. Š., ima barvo — vseslovenstvo! Zastopamo vse Slovence z izjemo skrajne levice in desnice. Iščemo tiste izhodiščne točke slovenstva, kjer smo si enotni — da smo Slovenci. Če v listu morda ni dovolj zastopana vaša smer, se pravi, niste se dovolj potrudili, da bi listu utisnili svoj pečat, če v listu ni dovolj zastopana vam nasprotna smer, se pravi, se le-ta ni potrudila listu utisniti svoj pečat. Kot Slov. D. M. je tudi Slovenski Vestnik odraz hotenja Slovencev v Avstraliji.

Barve Slovencev: Smo zelo različni; osebno sem kastanj, taisto je moj prijatelj, sodelavec pri S. V.. Med Slovenci pa sem že videl plavolasce, rdečelasce in tudi tiste, ki nekoliko sličijo na Italijane!

Takšni smo Slovenci, in pravimo, da je prav, da smo takšni, saj da je to normalno za vse druge nacije. So pa seveda neke narodnosti, ki žive kot tujerodci v Avstraliji, ki ozke, osebne stvari in "polti", ne postavljajo pri vsaki potrebni in nepotrebnosti priložnosti v ospredje. Prosim, nikar jih ne zaničujemo z "južnjaki" — bolje bo, če se drug drugemu približamo.

Na Melbourne Royal Showu letošnji september je posebno zanimanje vzbudila istrska rojkinja s čipkami. Zgoraj vidimo general-majorja Rissona (skrajno desni) in zraven tajnico The GNC ter drugi od leve g. Marjan Persič, zastopnik S.D.M. pri The Good Neighbour Councilu. Vsi opazujejo način pletenja čipk.

MODA

Lepo vedenje oblek v vročih dneh

Dobro ste seznanjeni z vsemi skrivnostmi lepe obleke in tiste obleke, ki vam najbolj pristojata. Ali pa tudi veste, da je vse to vaše znanje brez potrebe, če ne poznate tudi bontona oblek? Ker še živite ob robu počitnic, kar sedite na klop v mestu parku, in beležite napake in hude "prekrške", ki jih povzročajo mimoidoče ali žene na sosednji klopi (skozi prste pogledano) brezhibno oblečene.

Bila si na prvem poletnem pikniku, kjer so bile tudi druge

Oglejte se tisto mlado, vitko dekle, ki si je obleklo rožnate, tesno oprijete hlače in kratek bolero. Bolero je tako kratek, da vidimo zlato-rujavno kožo njenega trebuščka, in ker je bil tudi njen pas vitek, smo prav tako kot spremljevalec z brado tudi mi kar zadovoljni. Ko prihajata v našo neposredno bližino, se nam zdi vse popolnoma v redu. Dekletu priznamo, da ji rožnata barva odlično pristojata in je njena postavica dovolj vitka in mlada za takšen model. Ko se pa to dekle zlekne po travi, ali sede na pripravljeno pručko ob miniaturi mizici, sede tako, da položi noge na pručko, pri čemer se njene "japonke" junaško upirajo na sedež prazne pručke. Ker nosi hlače, si dovoli tudi sedenje v razkoračenju. — Ste ji že zapisali črno piko v seznamu grdih napak? Čeprav si oblečena v hlače, draga deklica, nikar si ne privošči razkoračenega sedenja ali celo pomikanja nog na stvari, ki niso za to določene, kajti isto bi ti prišteli — morda pa bi tudi storila — če bi bila v kakšnem javnem lokalu. V hlačah ti je dovoljena marsikatera pogumna drža, pa vendar ne pozabi, da tudi hlače zahtevajo svoj bonton! Zahtevajo neka tiste sproščene gracijoznosti, ki je nikdar ne moremo zamenjati z grobo neokusnostjo.

Nekaj minut pozneje ste morda v istem kraju opazili drugi kričeč prizor!

Vroč dan je zapeljal malce debelušno, rjavoko postavno v oranžno obleko, ki ni imela niti rokavov niti ovratnika. Medtem ko je 85° F. vročine oprostilo prepolnim ramenom, da so se pokazale soncu in mimoidočim, pa nihče ne more oprostiti tega, da je izza hrbtnega izreza prav izzivalno pogledoval gumb in precejšen del nedrčka. Če za obleke izberete globlji hrbtni izrez, poskrbite tudi za odgovarjajoči nedrček, katerega ne smete pokazati soncu. Lepo vedenje vaše obleke varno skriva vse telesno perilo.

Od tam si prispela nazaj v predmestje mesta in si se ustavila ob plaži:

Tamkaj se je pred teboj zvrstila plejada oblek: kopalni kostumi in tudi praktične, dnevne obleke. Mi se bomo pomudili pri dnevnih oblekah. Vreme je muhasto. Še jutraj je bilo kar hladno, potem pa se je spremenilo. Ti si prišla v popoldansko sončno kopel v neprimerni, pretopli obleki za okolje, kakršno je na plaži. Najbolje je, da se tamkaj ne zadržuješ, da ne bi vzbujala začudenja in opazk.

V središču predmestja si ob trgovinski izložbi sprečala sicer mikavno oblečeno žensko z globokim vratnim izrezom. S privajeno kretinjo si je popravljala naramnico spodnjega krila. Taisto je počenjala vso pot iz enega konca ulice v drugo. Mar bi si pred odhodom od doma na podramenke obleke všila na vsako rame po en ozek pasek, skozi katerega bi pretaknila naramnice spodnjega krila. Tako bi se izognila stalni nevšečnosti na ulici.

Še predno si skrenila s pločnika proti tram-

vajski postaji, si opazila, da se ti približuje srednje staro dekle. Njenemu ravnemu krilu in jopici brez rokavov sicer ni bilo kaj očitati. K tej športni obleki pa se ni prav nič pristojala skoraj večerna, semiš, črna ročna torbica. In tudi čevlji z malce starodavno visoko peto so bili skregani z obleko, namenom in mimogrede z drobno postavno mlade plavalaske.

Naslednji dan je bil ponedeljek. Odšla si v pisarno, kjer delaš. Poleg tebe delajo tudi druge.

S sodelavko . . . sva se vsedli nasproti, ker je bil pogovor takšnega značaja da si lahko zapustili pisalno mizo. Sedli sva v globoke nizke fotelje. Preveč je bilo vroče. Sodelavka . . . je imela ozko krilo, ki je v resnici povdarjalo njene lepo izoblikovane noge. Samo sedla je tako, da je odmaknila svoja kolena z razdaljo blagih 15

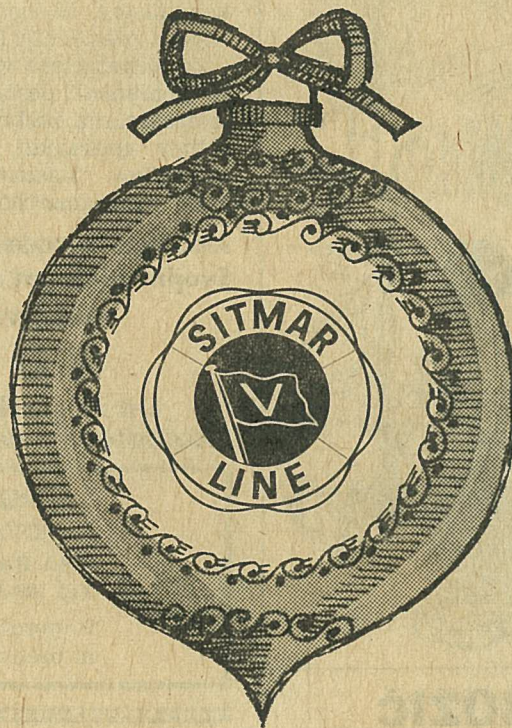
inčev, njeni lepi sandali pa so se stikali. Verjamem, da ji je bilo vroče, vendar bi morala tudi ona verjeti, da nisem bila prav nič radovedna, kakšno perilo nosi v vročih poletnih dneh.

Vsaka obleka zahteva svoje lepo vedenje. Če imate pri izbiri blaga, barve in kroja odlično, je uspeh vendarle nezadosten, če je tudi vedenje nezadostno.

SPOMINSKI DNEVI

- ◆ 2. decembra 1942: začetek atomskega veka — v univerzitetnih laboratorjih v Chicagu je uspel prvi poskus z atomsko energijo.
- ◆ 3. decembra 1800: je bil rojen največji slovenski pesnik dr. F. Prešeren; umrl je 8 februarja 1849.
- ◆ 16. decembra 1575: je izšla prva v Ljubljani natisnjena knjiga.
- ◆ 28. decembra: je bila prva uprizoritev Linhartove "Županove Micke".

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO LETO ŽELI

Potuj z veselimi ljudmi — Potuj s Sitmar v Napelj

Obiščite Vam najbližji Potniški urad in vprašajte za vse podatke: za potne cene in rezervacije na štirih enorazrednih popolnoma za Vašo udobnost urejenih Sitmarjevih prekooceankah: "Fairsea", "Fair Sky", "Castel Felice", "Fairstar".

SITMAR

Sitmar Line, C.M.L. Building,
330 Collins Street, Melbourne, Vic.
16 Bridge Street, Sydney, N.S.W.

POŠILJKE PROSTE CARINE:

!! Zahtevajte naš cenik najnovejših slovenskih plošč!

● V JUGOSLAVIJO LAHKO POŠLJETE PREKO NAS PAKETE S HRANO, OBLEKO, RADIO-APARATI, STROJI IN DRUGIM. ZAHTEVAJTE NAŠ CENIK.

NEWAUSTRAL CO., 46 Elizabeth St. Melbourne, Telefon: 63-9844

VESEL BOŽIČ IN SREČNO NOVO
LETO ŽELI VSEM ZNANCIEM,
PRIJATELJEM IN ROJAKOM

Leopold Jauk

Politični dogodki skozi mesec

DJAKARTA: Dr. Sukarno — že dosedanji prezident Indonezije za doživljensko dobo — se je sedaj proglasil še za predsednika vlade.

Reorganizacija v indonezijski vladi naj bi služila večji kontroli indonezijskih problemov v vladi.

Zunanji minister, Dr. Subandrio, je postal eden izmed treh podpredsednikov, ki je zasedel mesto nedavno umrlega dr. Djuanda.

Ostali novodošli v indonezijsko vlado:

Adam Malik, dosedanji ambasador v Moskvi, je postal minister za trgovino.

General Sadkin je postal minister za morje in komunikacije. General je poznan po simpatijah do SZ in tudi govori rusko.

Vodja indonezijskih komunistov D. N. Aidit je izgubil položaj podpredsednika vlade in je postal navaden minister za koordinacijo v Ljudskem kongresu.

Obenem z novo vlado se je dr. Sukarno predstavil Indoneziji z "Zaščitnim zakonom, ki naj bi deželo zaščitil na vseh področjih družbenega življenja in zagotovil varno življenje že vpeljane vodene demokracije."

New York: V New Yorku se je koncem prejšnjega meseca vrnil profesor Barghoorn, ameriški strokovnjak za sovjetske zadeve. Namreč kaka dva tenda prej ga je sovjetska policija v

Moskvi, kjer se je mudil kot turist, aretirala in obdolžila špijoniranja za ZDA.

Profesor Barghoorn je po povratku v ZDA izjavil, da se je na moskovski ulici pred njim postavil na zunajni videz prikupen mož, kateri mu je skoraj vsilil zavoj papirjev Misleč, da gre za komunistično propagandno gradivo, je profesor zavoj sprejel. Kmalu pa se je pokazalo, da je bil zavoj podtaknjen od sovjetske policije, katera je profesorja takoj aretirala, češ da je po dogovoru sprejel špijonska poročila.

Vlada ZDA je pri sovjetskih oblasteh takoj intervinirala za profesorja in zagrozila sovjetom, da ni pričakovati, da bi se kulturni predstavniki ZDA in ZSSR sestali k podpisu. kulturnega sodelovanja med obema deželama, če nedolžnega profesorja takoj ne izpuste iz moskovskih zaporov.

Dva dni po tej izjavi preminulega prezidenta Kennedyja, je bil profesor Barghoorn izpuščen iz zloglasnega zapora "Ljubljanka" v Moskvi.

Bagdad: Iraški predsednik Abdul Salam Aref je srečno odnesel življenje ob priliki atentata iz zraka, ko je bila odvržena bomba iz aviona na njegovo rezidenco. Bombni napad na Arefovo rezidenco je bil del vsesplošne akcije revolucionarjev, ki so hoteli strmoglaviti Arefov režim, vendar je bila akcija revolucionarjev po krajšem puškarjenju zadržana.

Prezident Nasser je z obžalovanjem sprejel vest o aretaciji revolucionarjev ter dodal, da dogodki ki se razvijajo v Siriji in Iraku, ne služijo približevanju k arabski enotnosti.

Caracas: Dr. Raul Leoni, star 58 let, je bil 2. decembra izvoljen kot 36-ti prezident Venezuele.

Volitve v Venezueli pomenijo odločen poraz komunistov, saj je 90% glasov bilo oddanih za novega prezidenta Leonija.

Za Venezuelke volitve je bilo značilno, da so se komunisti posluževali skrajnega terorja in zastraševanja prebivalcev ter da so na sam dan volitev vprizarjali pogrome s streljanjem nasprotnikov. "Castroizem", se pravi, je propadel v tej južnoameriški deželi.

Svojim znancem ali prijateljem, ki govorijo srbo-hrvatsko priporočite

NOVOSTI

List za naseljenike iz Jugoslavije

"AURORA" PHOTO STUDIO

S. NOVAK

624A BARKLY ST., W. FOOTSCRAY

Tel. 68-6108. Privatno: 68-5974.

Priporočamo za albume v barvnem in naravnem tonu v vseh velikostih!

Za pleskanje in dekoracijo Vašega doma se obrnite na

SUNSHINE PAINTING SERVICE

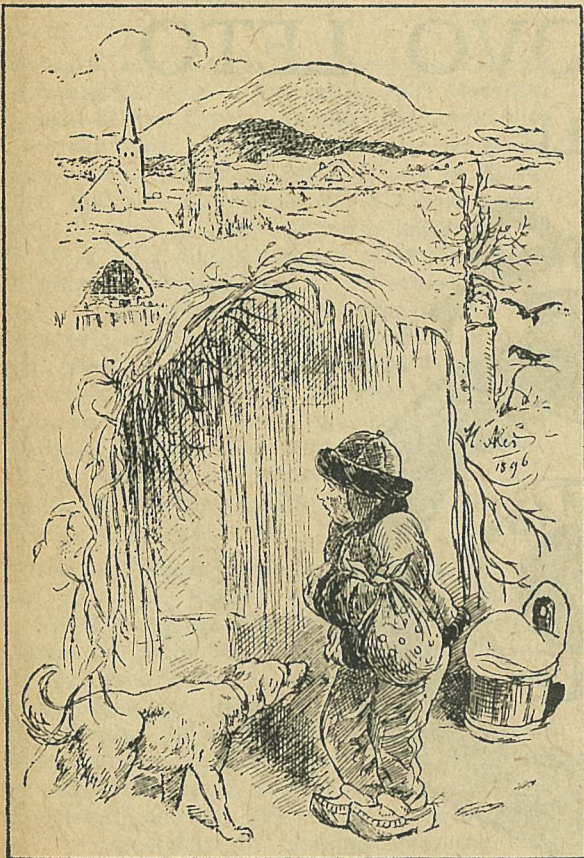
Delamo zunanja in notranja dela.

J. KOROŠEC

7 Kevin Street

Tel. 311-1040

SUNSHINE

**VESEL BOŽIČ
IN SREČNO
NOVO LETO ŽELI
SVOJIM ČLANOM IN ROJAKOM
UO SDM**

UPRAVNI ODBOR SLOVENSKEGA DRUŠTVA MELBOURNE VAS VLJUDNO VABI NA

Veliko silvestrovo zabavo

31. decembra od 7. ure dalje v BULLA PUBLIC HALL

ODLIČEN KONTINENTALNO ORKESTER — PROSTOR PRED DVORANO Z MIZAMI IN OSVETLJEN — RAZNE PIJAČE — OKUSNA JEDILA — OGROMEN PARKIRNI PROSTOR — PREVOZ S POSEBNIMI AVTOBUSI TJA IN NAZAJ — SILVESTROVANJE DO ZJUTRAJ — DVE DVORANI.

Vstopnina: 10/-
PRIDITE!

VABLJENI!

Povratni listek za avtobus: 15/-
UO SDM

Flotta Lauro

Za najfinejšo vožnjo med Avstralijo in Jugoslavijo priporočamo najbolj poznani italijanski ladji

ROMA IN SYDNEY

Obrnite se na agencijo in g. GREGORIČA.

FLOTTA LAURO LINE

35 William Street, MELBOURNE
Tel. 61-2941

KROJAŠKI SALON

A. MATULAJ

64 SPENSLEY ST., CLIFTON HILL
Tel. JW 3678

IZDELAVA VSE VRSTE OBLEK, PLAŠČEV PO NOVI MODI. POSEBNO SE PRIPOROČAMO ZA POROČNE OBLEKE.

V ZALOGI IMAMO VELIKO IZBIRO ČEVLJEV IN PERILA.

CONTINENTAL SMALL GOODS

JOHN HOJNIK

213 ST. GEORGE RD., NTH. FITZROY
Tel. JW 6656

Vam nudi najrazličnejše mesne izdelke!

HRENOVKE, KRANJSKE KLOBASE IN SPECIALITETE: STRASSBURGER, GALIC, LEBERWURST, ITD.

Iščem PEČARJA S PRAKSO

Plača dobra. Nastop takoj!

MARTIN ADAMIČ,

8 Dixon St., E. Malvern, Vic.

Priporočamo se za vsa pečarska dela, mozaik, itd. Zmerne cene, delo prvovrstno!

Strokovni nasveti brezplačni! Tel. 50-3905